

POSTANOWIENIE

19 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 19 grudnia 2023 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku B. R.

z udziałem E. J., M. K., M. R., M. S., M. S.1

o stwierdzenie nabycia spadku,

na skutek skargi kasacyjnej B. R.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie

z 22 września 2022 r., II Ca 928/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca B. R. wywiódł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie z 22 września 2022 r., wydanego w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po J. G.

Jako przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania wnioskodawca podał:

a) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego o następującej treści: *Czy dokument w postaci „opinii prywatnej” jest, jak przyjmuje się w orzecznictwie, jedynie pisemnym oświadczeniem i stanowiskiem procesowym strony składającej taką opinię, czy dokument powinien być oceniany przez pryzmat walorów podmiotu, który go sporządził oraz - stosownie do treści art. 309 k.p.c. - powinien być poddany ocenie? oraz*

b) oczywistą zasadność składanej skargi, wynikającą z naruszenia art. 235² § 1 i § 2 k.p.c. poprzez niedopuszczenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z dodatkowej opinii biegłego sądowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Postawione zagadnienie nie spełnia powyższych wymagań. Nie stanowi ono skomplikowanego, nierozwiązanego jeszcze problemu o charakterze jurydycznym. Również skarżący zauważył, że opinie doktryny oraz orzecznictwo dotyczące opinii specjalisty jako opinii prywatnej są zasadniczo jednolite, wskazał jedynie na potrzebę odstąpienia od dotychczasowego stanowiska, co uzasadnił możliwym wyższym poziomem kompetencji podmiotu sporządzającego opinię prywatną w porównaniu do osoby powołanej w charakterze biegłego sądowego.

Sąd Najwyższy nie tylko nie dostrzega konieczności zmiany linii orzeczniczej w tym zakresie, ale też wskazuje na to, że opisany przez wnioskodawcę sposób oceny dowodu z opinii prywatnej wynika wprost z treści przepisu prawa, tj. art. 245 k.p.c.

Nie sposób również odmówić biegłemu sądowemu przymiotu specjalisty, skoro osoba pełniąca tę funkcję musi co do zasady zostać powołana na mocy art. 157 Prawa o ustroju sądów powszechnych, a podstawą tego powołania jest posiadanie przez tę osobę wiadomości specjalnych. Legitymowanie się określonym stopniem lub tytułem naukowym, na co powołuje się skarżący, świadczy przede wszystkim o osiągnięciach natury akademickiej, naukowej i nie stanowi w każdym przypadku automatycznego przełożenia na zakres posiadanej wiedzy specjalistycznej niezbędnej w danej sprawie sądowej.

Nawet jednak gdyby tak było, to i tak opinia biegłego sądowego cieszy się specjalnym statusem wśród środków dowodowych również ze względu na inne czynniki niż posiadana przez biegłego wiedza specjalistyczna. Przede wszystkim biegły sądowy gwarantuje swoją osobą bezstronność wydawanej opinii, co formalnie zostało uregulowane w art. 281 (możliwość wyłączenia biegłego) oraz w art. 282 k.p.c. (odebranie przyrzeczenia od biegłego). Takich gwarancji nie daje biegły prywatny, dlatego jego opinia jest równoważna bardzo pogłębionemu z perspektywy merytorycznej, ale jednak stanowisku strony.

W końcu na gruncie niniejszej sprawy na uwagę zasługuje również staranny sposób odniesienia się Sądu orzekającego do złożonej opinii prywatnej, przejawiający się w żądaniu od powołanego biegłego sądowego opinii uzupełniającej, uwzględniającej wątpliwości Sądu, jakie powstały po zapoznaniu się z tezami opinii prywatnej. Skarżący myli bowiem częściowo przymiot dania przez Sąd wiary określonemu dowodowi z faktem zapoznania się z nim oraz logicznej jego analizy w związku z pozostałymi dowodami przedstawionymi w sprawie.

Natomiast przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla

uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Skarżący oparli uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. na argumentacji tożsamej z uzasadnieniem zagadnienia prawnego. W konsekwencji należałoby powtórzyć przytoczone już wyjaśnienie. Jednakże przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego. Nie można bowiem twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona - co oznacza oczywistą bezzasadność zaskarżonego orzeczenia, a więc niewymagającą jakichkolwiek dociekań lub analiz, a jednocześnie wskazywać na istnienie potrzeby wykładni przepisów - wymagającej z natury rzeczy pogłębionych rozważań. (zob. np. postanowienia SN z 10 października 2023 r., III USK 153/22; z 26 września 2023 r., III USK 274/22 oraz z 8 sierpnia 2023 r., I PSK 26/23).

Zważywszy powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

AD

[ał]